

TVRZ DOUBÍČKO U ČESKÝCH BUDĚJOVIC

Jiří Úlovec - Daniel Kovář

Západně od Českých Budějovic leží ves Branišov. Mezi ní a Haklovými Dvory je položeno několik rybníků. V jednom z nich, zvaném Návesní rybník, se dosud dochovalo velké tvrziště, nazývané v minulosti Doubíčko, Doubí, Dubice či Dub. Bývalá tvrz tvořila centrum samostatného šlechtického statku, existujícího zde po dvě století¹⁾. O počátcích této lokality se písemné zprávy nezmiňují. Dozvídáme se z nich jen to, že ve druhé polovině 14. století bylo Doubíčko rozděleno na dvě části. Jedna z nich patřila Oldřichovi zvanému Poledne, který tu držel společně s manželkou Annou tvrz s příslušenstvím. V květnu 1375 již nežil, neboť tehdy se vdova Anna přela s újezdským farářem Jakubem o pozemky. Spor byl uzavřen smlouvou v červnu téhož roku²⁾. Anna poté držela svou část Doubíčka se syny Ješkem zvaným Hruša a Štěpánem. Druhou část Doubíčka vlastnili Hruša z Vlhav a Kunáš ze Vztuh, kteří ji však roku 1375 prodali zmíněnému Ješkovi zvanému Hruša³⁾. Ješek poté držel celý statek Doubíčko sám, neboť jeho bratr zřejmě ještě v útlém věku zemřel. Soudíme tak proto, že po roce 1375 se již nepřipomíná. Samotný Ješek byl 22. května 1388 přijat s Přechem z Čestic na spolek Onšem z Vlhav, držitelem nedalekého vlhavskeho zboží. Janovi zůstal v přímém majetku statek Doubíčko, kdežto vlhavske zboží od té doby vlastnil společně s Přechem a Onšem⁴⁾. Otázkou dosud nezodpovězenou zůstává, proč Onš přijal na spolek oba jmenované šlechtice. Můžeme se jen domnívat, že tomu bylo především proto, že - pomíneme-li možné finanční důvody - Onš neměl přímého dědice a dále minimálně Jan - Ješek byl jeho příbuzný. S Onšem se naposledy setkáváme 8. listopadu 1389, kdy svolil ke směně církevních pozemků mezi kaplanem Křížem z Němčic a s kaplany ve Vítkově). Za několik dní poté zemřel, neboť jeho majetek byl povolán právem královské odumrti píseckým úřadem již 21. prosince. Na zasedání úřadu 28. února 1390 prokázali Jan s Přechem, že majetek pozůstalý po Onšovi jim náleží, neboť od roku 1388 jej drží ve společném vlastnictví. Dne 1. března jim proto byl úředně předán⁶⁾.

Doubíčko tak bylo Janovou osobou spojeno od března roku 1390 s vlhavským statkem. Jan s Přechem je řídili společně do druhé poloviny devadesátých let, kdy se majetkově oddělili. Vlhavy s Doubíčkem poté zůstaly v držení Jana Hruzy. Jmenovaný byl ženat s paní neznámého jména, s níž měl syny Mikuláše a Jana a dceru Annu. Když po roce 1404 zemřel, majetek po něm převzali jmenovaní synové. Ti převedli 20. dubna 1408 roční plat 8 kop českých grošů plynoucí strýčickému kostelu na ves Temelín⁷⁾. Samotný Mikuláš dosadil 7. srpna 1409 k němčickému kostelu po rezignaci dosavadního faráře Jana jiného Jana⁸⁾, 5. května 1410 podával svědectví o svobodné cestě povozů se solí na Týn nad Vltavou⁹⁾. 24. června 1412 jmenoval k oltáři Panny Marie v němčickém kostele nového kněze Mikuláše z Jehnědna a 25. ledna 1414 dosadil k nově nadanému oltáři v témže kostele společně s bratrem Janem kněze Šimona. Jeden z nich pak jmenoval 22. listopadu téhož roku k dalšímu němčickému oltáři kněze Martina¹⁰⁾.

Zprávy o starším z bratří mizí po roce 1414. Doubíčko a Vlhavy od té doby držel samotný Jan Hruza. Víme, že roku 1420 prodal Hrkovi z Budkova za 20 kop českých grošů podací právo ke kostelu v Předslavicích¹¹⁾. V nastalém konfliktu husitských válek stál na katolické straně, neboť stále dlel ve službách Oldřicha z Rožmberka. Musel tedy počítat s útokem nepřátelské strany, k němuž snad skutečně došlo. Jeho vlastní poddaný, kovář Mika z Vlhav, totiž vypověděl 20. dubna 1423 na mučidlech následující: "Když byl na tvrzi na Vlhavech s tovařiší páně Hrózových a měl se tu brániti s nimi proti Žižkovi, tu pak sšel dolův (tj. odešel, pozn. aut.) a přišel k nějakému Jindrovi do Bavorova k Táboróm a řekl jim: Málož jich jest na tvrzi; dobudete, chcete-li, kdyžkoli přilehnete; a měl se s nimi tu brániti. Item pravil, že jezdil v stráž k Dubíčku i jinam na silnice"¹²⁾. Z Mikovy výpovědi sice vysvítá, že tábořská strana

měla zájem o dobytí vhlavské tvrze a současně s ní zřejmě rovněž Doubíčka, ovšem zdali k útoku na obě tvrze došlo, nevíme.

Jan Hrůza je poté připomínán ještě 3. ledna 1423, kdy Oldřich z Rožmberka a Vilém z Poštejna urovnali jeho další spor se strýčickým farářem o úrok ze vsi Temelín¹³), a 29. června téhož roku jako svědek na listině Přibíka z Dobřemilic na Hluboké¹⁴). Konečně 5. srpna 1426 dosadil kněze k oltáři Máří Magdalény v pražském kostele¹⁵). Zanedlouho po tomto datu však zemřel bez potomku, takže vhlavský statek včetně Doubíčka přešel na Beneše Hrůzu z Vhlav, syna Mikuláše z Vhlav zemřelého po roce 1414. Beneš se neznámo proč záhy ocitl ve velkých dlužích, načež postupně rozprodal majetek. Záhy po roce 1426 nejprve zastavil v částce 1 500 kop českých grošů svá práva na statek Vhlavy Janu Koňatovi z Olešnice. Zřejmě brzy poté pak zastavil témuž Janovi za dalších 500 kop práva, která měl ke statku Doubíčko¹⁶).

Vhlavy s Doubíčkem tím přešly po roce 1426 na Jana Koňatu, pocházejícího z vísky Olešnice poblíž Trhových Svinů, v níž stávala jeho rodová tvrz. Statek držel již roku 1429, neboť když 1. července téhož roku vystupoval jako svědek listiny Jana z Petrovic, podepsal ji s přídomkem "Jan Koňata z Olešnice sezením na Vhlavech"¹⁷). Z dalších čtyř desetiletí 15. věku se o něm dochovalo množství zpráv, neboť po celou dobu věrně sloužil Rožmberkům, v jejichž službách setrval.

Jan držel vhlavský statek s Doubíčkem spokojeně až do roku 1454. Tehdy mu však začaly velké starosti. Jak bylo již výše zmíněno, oba statky získal od Beneše Hrůzy jako zástavu a protihodnotou za ně vyplatil 2 000 kop českých grošů. Počátkem padesátých let však stále ještě žila Anna z Vhlav, dcera Jana Hrůzy a Benešova teta, která měla jako jediná dědička Jana i Beneše k oběma statkům jistá práva. Jelikož Jan Koňata vlastnil Vhlavy i Doubíčko jen jako zástavu za peníze postoupené kdysi Benešovi, Anna se cítila oprávněna disponovat zástavní sumou, kterou smlouvou z 26. dubna 1454 postoupila příbuznému Václavu Hrůzovi z Chelčic v částce 2 000 kop českých grošů¹⁸). Spor obou stran vyvrcholil poté, když byly úřady ve Vodňanech a Českých Budějovicích provolány oba statky 19. července 1454 právem královské odúmrti a český král Ladislav Pohrobek je předal Václavu Hrůzovi z Chelčic. Jan Koňata se proti královu rozhodnutí samozřejmě ihned odvolal, takže na 21. prosince byl určeno veřejné stání ve věci prokazování nároků na Vhlavy a Doubíčko. Jelikož obě strany se nedohodly ani před úřadem, spor probíhal po celý příští rok 1455. V jeho závěru Jan Koňata předložil ověřené zápisy o postupu obou statků Benešem Hrůzou a dále doložil, že na nich má zapsány další pohledávky ve výši téměř 1 900 kop grošů, takže Václav Hrůza by v případě zisku statků musel Janovi vyplatit skoro 4 000 kop českých grošů, 18. prosince na jejich získání rezignoval¹⁹). Jan Koňata tím spor vyhrál a 30. prosince 1455 byl komorníkem uveden do úřední držby Vhlav i Doubíčka).

Jan Koňata držel vhlavský statek s Doubíčkem do druhé poloviny šedesátých let. Jelikož tehdy dosáhl vysokého stáří, rozhodl se učinit poslední pořízení o majetku. Protože neměl vlastní potomky, vhlavský statek odkázal Přibíkovi staršímu a Benešovi z Chlumu, potomkům své sestry, kdežto Doubíčko od něho získal Oldřich Hřebenář z Hřebene. Oldřich Hřebenář pocházel z vísky Hřebene, dnes pouhé samoty u Netřebic poblíž Kaplice. Do okolí Českých Budějovic přišel na sklonku šedesátých let 15. věku. Jsa ve službách Rožmberků, půjčoval jim rovněž peníze, za což obdržel 23. dubna 1469 od Jana z Rožmberka vesnice Čakov, Dehtáře a Homole, ležící v západním okolí Budějovic²¹). Někdy v této době získal také statek Doubíčko. Poněvadž neměl vlastní dědice, odkázal listem z 3. dubna 1472 tvrz Doubíčko se vším příslušenstvím dětem svého bratra Markvarta z Hřebene²²). Markvartovy děti, jmenovitě Jan, Markvart, Příba, Zdena a Dorota, držely Doubíčko s rodovým statkem Hřeben společně krátce, neboť záhy se o majetek rozdělily. Roku 1473 totiž nejstarší Jan přiznal, že svým sourozencům dluží 350 kop českých grošů a postoupil jim všechna svá práva na majetek "v Dubu tvrze, dvoru poplužního s poplužím a v Branišově

dvůr poplužní vysazený v plat, s dědinami" a příslušenstvím, zatímco on si ponechal část hřebenského statku²³). Neznámo přesně kdy se však Doubíčka opět ujal a někdy na přelomu osmdesátých a devadesátých let prodal statek Petrovi Kořenskému z Terešova, držiteli nám již známých Vlhav. Za 500 kop českých grošů mu tehdy postoupil "v Doubíčku dvůr poplužní s poplužím, ves Branišov a dvory kmetcí s platem, což tu měl" s příslušenstvím²⁴). K prodeji muselo dojít před rokem 1493, kdy Petr již nebyl mezi živými²⁵). Od Petrových dob tak Doubíčko tvořilo opět součást vlhavského statku. Po jeho smrti majetek spravovali synové, bratři Jiří s Václavem, poté přešel na Václavovy syny Jiřího, Kryštofa, Adama a Jáchyma. Ti se rozhodli statek Doubíčko prodat. Již v roce 1543 ho nabídl Jiří Kořenský z Terešova a na Vlhavěch ke koupi městu Českým Budějovicím, jejichž pozemkový majetek se rozkládal v blízkém okolí. Budějovickému purkmistrovi a městské radě zaslal 24. června rejstřík užitků tohoto statku a požádal o vyslání zástupců, jimž by ukázal hranice nabízeného zboží²⁶). Zástupci města Českých Budějovic se rozhodli nabídku přijmout a v červenci 1543 požádali purkmistra a radu královského města Vodňan, aby byli jednání o předpokládané koupi statku Doubíčko přítomni²⁷). Ve čtvrtek 26. července 1543 se bratři Jiří a Kryštof Kořenští sešli s budějovickým purkmistrem a členy městské rady v Deuschtetauerově hospodě v Českých Budějovicích, aby dohodli podmínky koupě; Kořenští si jako svědky pozvali Ctibora Dráčovského, Oldřicha Pouzara z Michnic a několik členů rodu Malovců z Malovic. Budějovickým oznámili, že hodlají prodat pouze dvůr s poplužím, lukami, lesy a rybníky, kdežto poddanské platy plynoucí ze vsi Branišova si chtějí ponechat. Druhého dne předali představitelům města list s požadovanou cenou 2 500 kop českých grošů, kterou Budějovičtí odmítli zaplatit jako přemrštěnou. Aniž by došlo ke smlouvání o výši konečné sumy, obě strany se rozešly a trh nebyl uzavřen²⁸).

O necelých pět let později došlo k novému, tentokrát úspěšnému jednání mezi Kořenskými a městem. Ve středu 25. dubna 1548 předali Kořenští městu Budějovicím registra, v zásadě se shodující s rejstříkem užitků zpracovaným roku 1543. V Doubíčku se podle nich tehdy nacházel dvůr s dědinami, lukami, lesy a rybníky, takže peněžní výnos ze statku přinášelo nejen pěstování obilí, nýbrž i prodej trav (ročně se jí prodalo za 10 kop českých grošů) a dříví z lesů, kterých bylo za čtyři léce zaječí (roční prodej za 5 kop českých grošů), dále byly vybírány platy z poddanských usedlostí v Branišově (ročně celkem 4 kopy 2 groše). Branišovští hospodáři Dvořák, Blažek, Šinachl, Lokapaur a Tkadlec měli vedle toho povinnost celkem dvacet a půl dne při žních roboty ročně. Významnou součástí statku bylo devět rybníků a rybníčků: Veliký rybník (na 120 kop násady, v případě zvýšení hladiny až 160 kop), Zádvní (na 60 kop násady), Koutní (40 kop), Návesní (32 kop), Branišovský (23 kop), Štičí (13 kop), Čertův (8 kop) a dva haltýře u dvora (do nich bylo možno nasadit 4 kopy násady)²⁹). Rybníční soustava byla napájena potokem přitékajícím ze směru od vsi Dubného, jenž ovšem zároveň přiváděl vodu i na některé rybníky sousedního Kunášovského statku Machovic. V pozdním středověku došlo proto mezi držiteli sousedních statků k opakovaným sporům o vodu a její užívání, které musely být řešeny smluvně. V prostoru mezi Doubíčkem, Dubným a Machovicemi vznikl rozvodný systém stok, který měl zajistit rovnoměrné zásobování všech tamních rybníků³⁰).

Dne 25. dubna 1548 byla zároveň uzavřena kupní smlouva. Jako prodávající jsou v ní uvedeni bratři Jiří a Kryštof Kořenští z Terešova s dosud nedospělými sourozenci Adamem a Jáchymem, jako kupující zde figuruje purkmistr, rada, starší obecní a celá obec města Českých Budějovic. Kupní cena byla stanovena na 1575 kop grošů českých a předmět kupní smlouvy, statek Doubíčko, je popisován jako „dvůr s poplužím, dědinami ornými i neornými, lukami, lesy, rybníky, potoky a vodotoky, chrástmi, chrastinami, porostlinami, pastvami, pastvištěmi, mezemi, hranicemi a s lidmi ve vsi Branišově, což tu mají". Uzavření koupě byli přítomni ještě Jan Malovec z Malovic na Dřítňi, Přibík Bejček z Nespečova, Jan Častolár

z Dlouhé Vsi, Zdeněk Malovec z Malovic, Mikuláš Humpolec z Tuchoraze, královský rychtář města Vodňan Matyáš Bakalář, vodňanský měšťan Matuš Sladovnick a budějovický městský písař Jan Petřík. Všichni tito svědkové přitiskli ke kupní smlouvě své pečeti vedle pečeti kupující a prodávající strany).

Část kupní sumy vyplatilo město Budějovice bratřím Kořenským ihned po uzavření smlouvy, zbytek splácelo v předem dohodnutých splátkách: 27. října 1548 potvrdil Jiřík Kořenský z Terešova za sebe i bratry příjem částky 200 kop míšeňských grošů, 26. dubna 1549 dalších 750 kop českých grošů³²). Dne 10. února 1550 přikoupilo město od Jiřího Kořenského za 35 kop pražských grošů ještě naturální plat třicet a půl slepice ročně, odváděný branišovskými poddanými³³). Ve středu 9. prosince 1551 vyslal purkmistr a rada města Budějovic konšela Ondřeje Hrubého a obecního staršího Bartoše Potra do Prahy se zplnomocněním vložit zápis o koupi majetku do zemských desek³⁴). Statek Doubíčko byl spojen s ostatním majetkem města Českých Budějovic a již nikdy se nestal samostatným, i když v hospodářských písemnostech lze vysledovat samostatné vydělení agendy.

Výše uvedené písemné zprávy dokládají nejen existenci samostatného šlechtického statku, jehož centrem Doubíčko bylo od druhé poloviny 14. věku až po rok 1548, ale rovněž tamního panského sídla - tvrze, na níž majitelé statku sídlili. Na její existenci však můžeme zprvu soudit jen vzhledem k užívání predikátu majiteli statku, neboť první přímá zmínka o ní pochází až z roku 1473. Mladší písemné zprávy pak připomínají již jen poplužní dvůr. Je to logické, neboť tvrz v Doubíčku využívali majitelé statku jako sídlo jen krátce - většinou pobývali na sousední a jistě výstavnější vhlavské tvrzi či jiných sídlech. Důvodně lze předpokládat, že nejpozději závěrem 15. století byla definitivně opuštěna, protože jak její poslední šlechtičtí majitelé, Kořenští z Terešova, tak po roce 1548 českobudějovičtí měšťané zájem na její údržbě rozhodně neměli.

Tvrz v Doubíčku tak zanikla, ovšem povědomí o ní přežívalo dosti dlouho, jak vysvítá např. z urbářů evidujících pozemkový majetek města Českých Budějovic. V urbáři z roku 1683 se dočítáme, že "šlechtické sídlo stávalo v násadním rybníku zvaném Návesní nebo Fensterwaiger, kde se do dnešních dnů nacházejí jeho pozůstatky"³⁵). Na jiném místě téhož urbáře (u zápisu o vsi Branišově) je uvedeno, že „šlechtické sídlo patřící ke statečku Doubíčko stávalo v rybníku Fensterwaiger, kde jsou z něj do dnešních dnů patrné staré základové zdi"³⁶). Důležitost této druhé zmínky spočívá právě v připomenutí existence zděných konstrukcí, jejichž zbytky se na místě tvrze v Doubíčku zachovaly pravděpodobně nejméně do 17. století. Jelikož naprosto shodné záznamy se nacházejí také ve třech mladších budějovických urbářích z 18. století, je nepochybné, že příslušné pasáže vznikly prostým opisem. Nelze tak vyloučit ani to, že mohly být převzaty z nějakého staršího nedochovaného urbáře vzniklého ještě před rokem 1683³⁷).

Na katastrální mapě Haklových Dvorů, zhotovené roku 1779 inženýrem Martinem Veselým pro potřeby města Českých Budějovic, je situace tvrziště zachycena v podobě, která i přes určitou deformaci v podstatě odpovídá dnešnímu stavu: při severovýchodním okraji rybníka "Návesního" zakreslil autor ostrůvek, k němuž na straně proti břehu přiléhá úzký protáhlý násep a na jihozápadě další menší ostrůvek, přičemž šířka příkopu je zredukována na minimum. Můžeme-li věřit schematickým značkám v mapě, tvrziště bylo tehdy pokryto smíšeným, převážně však jehličnatým porostem (srovnej obr. 1). V prostoru zaniklé tvrze nejsou vyznačeny zbytky nadzemních konstrukcí, takže lze předpokládat, že roku 1779 už neexistovaly nebo přinejmenším nebyly výrazné³⁸). Na katastrální mapě z roku 1827 naproti tomu ostrůvek v rybníce zcela chybí (srovnej obr. 2), což ovšem u tohoto druhu jinak velice přesné mapy (tj. majetkové mapy), není výjimkou³⁹).

Tvrziště v Doubíčku se velmi pěkně dochovalo až po naši dobu. Rozkládá se asi 100 metrů západně od samoty Hluchá bašta, v severovýchodním cípu rybníku Návesního, po jehož hrázi prochází polní cesta mezi Branišovem a Haklovými Dvory⁴⁰). Celý areál opevněného sídla se

rozkládá na ploše přibližně 110 x 95 metrů. Jeho jádrem je ostrůvek nepravidelně čtvercového až lichoběžníkového tvaru rozměrů 30 x 35 metrů, vystupující metr až půl druhého metru nad úroveň normálního stavu vody v rybníce. V jihozápadním rohu ostrůvku se zachoval mírně vyvýšený relikv čtvercového objektu, další terénní nerovnosti lze sledovat podél jeho západního okraje. Zbytky objektů však bez bližšího průzkumu nedovolují vytvořit si přesnější představu o způsobu zástavby bývalé tvrze. Jen velmi hypoteticky lze připustit, že při jihozápadním nároží stával věžovitý objekt a podél severního okraje tvrziště se rozkládal další objekt, snad bývalý palác.

Ostrůvek obíhá vodní příkop, široký 17 až 22 metry a ohraničený na vnější straně valem, z něhož se dochovaly nad hladinou rybníka výrazné úseky. Val dosahuje šířky 3 až 7 metru, jeho západní část však obnáší až 19 metrů šířky (nepravidelný půdorys této části vnějšího opevnění však můžeme přičíst nejspíše mladším úpravám). Na západní, jižní a jihovýchodní straně navazuje na val volná plocha rybníka, kdežto před severní a zčásti východní stranou probíhá další vodní příkop, široký většinou 13 až 14 metrů, jehož vnější okraj tvoří rybníční břeh. K původní hloubce příkopů se dnes nelze vyjádřit, neboť během několika staletí byly značně zaneseny vrstvou bahna. Obdobně je nutno předpokládat, že další deformace půdorysu i povrchového reliéfu tvrziště mohou být výsledkem mladších úprav souvisejících s odbahnováním dna rybníka.

Výsledky povrchového průzkumu tvrziště lze tedy shrnout následovně: Snad v době kolem poloviny 14. století byla v prostoru jižně od Haklových Dvorů založena tvrz. Měla obdélný půdorys, obklopený vodním příkopem s vnějším valem. Jádro tvrze sestávalo minimálně ze dvou objektů, z nichž jeden mohl být věž. Nelze vyloučit, že rybník Návesní, který dnes tvrziště obklopuje, byl založen mnohem později než samotné šlechtické sídlo. Důkazem tohoto předpokladu je - zdá se - především existence valového opevnění kolem jádra tvrze, chránícího ji zcela nelogicky od jihu a jihovýchodu, tedy proti ploše rybníka, kde taková fortifikace pozbývá významu. Ostatně samotný název rybníka "Návesní" nasvědčuje, že mohl vzniknout teprve dodatečně v místech zaniklé vsi. Součástí tvrze byl rovněž poplužní dvůr, připomínaný písemnými prameny výslovně několikrát, roku 1543 pak současně s rybníkem). Jestliže však při tvrzi původně skutečně stávala ves, musela zaniknout již před rokem 1473, neboť tehdy se ve výčtu příslušenství statku neuvádí.

Tvrziště Doubíčko představuje hezkou ukázkou pozůstatků středověkého panského sídla ze 14. století, zaniklého před koncem 15. věku. V historii nejbližšího okolí sice nikdy nehrálo významnou roli, vzhledem k jeho malebné poloze v rybníce a stavu dochování je však důležité postarat se o jeho další existenci a památkovou ochranu. K jeho hlubšímu poznání, především ke stanovení doby vzniku a zániku a způsobu vnitřní zástavby, může přispět výhradně archeologický průzkum. Jelikož tvrziště není bezprostředně ohroženo, neboť přístup na něj je možný pouze v zimních měsících po zamrznutí rybníka, jeho provedení není v nejbližší době nezbytné.

Poznámky:

1) V dosavadní literatuře nalezneme pojednání o Doubíčku především u Augusta SEDLÁČKA, Hrad, zámky a tvrze Království českého, díl třetí, Budějovsko, Praha 1884, s. 289-290, dále v kolektivním díle Hrad, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, pátý díl, Jižní Čechy, Praha 1986, s. 58, a pozornost mu věnoval také KOPL, Karl, Notizen zur älteren Topographie der Budweiser Gegend, Mittheilungen des Vereines für Geschichte der Deutschen in Böhmen 21, 1883, 1. Daubičko, s. 211-220. Jako archeologickou lokalitu evidují tvrziště nově též BENEŠ, Antonín - MICHÁLEK, Jan - ZAVŘEL, Petr, Archeologické nemovité památky okresu České Budějovice, Praha 1999, díl I, s. 86, č. 15, díl II, s. 219, obr. 61-62. Prozatím zřejmě jedinou popularizační prací o tvrzišti je článek Petra

- ZAVŘELA, Zapomenutá tvrz u Haklových Dvorů, Jihočeská pravda, roč. 42,14. 11. 1986, č. 269, příloha Pro volné dny, s. 7.
- 2) Soudní akta konsistoře pražské, část 1, ed. TADRA, Ferdinand, Praha 1893, s. 126, č. 96.
 - 3) KOPL, Karl, Urkundenbuch der Stadt Budweis in Böhmen, Praha 1901, s. 127, č. 192.
 - 4) Reliquiae tabularum terrae regni Bohemiae anno MDXLI igne consumptarum, tj. Pozůstatky desk zemských království českého r. 1541 pohořelých (dále RT), ed. EMLER, Josef, díl 1, Praha 1870, s. 516.
 - 5) Libri erectionum archidioecesis Pragensis saeculo XIV. et XV, díl 3, ed. BOROVIČ, Klemens, Praha 1879, s. 316-317, č. 462, totéž UbCK 1, s. 100, č. 349.
 - 6) RT 1, s. 543, a Archiv český (dále AČ) 31, s. 211, č. 71.
 - 7) Urkundenbuch des Cistercienserstiftes B. Mariae V. zu Hohenfurt in Böhmen (dále UbHF), ed. PANGERL, Mathias, Vídeň 1865, s. 249-252, č. 204.
 - 8) Libri confirmationum ad beneficia ecclesiastica Pragensem per archidioecesim (dále LC), svazek 6, ed. EMLER, Josef, Praha 1883, s. 271.
 - 9) AČ 6, s. 18, č. 14e, s. 18-19, č. 14h.
 - 10) LC 7, ed. EMLER, Josef, Praha 1886, s. 60,103 a 138.
 - 11) PAPROCKÝ, Bartolomij, Diadochos, Praha 1602, část O stavu panském, s. 389 (chybné stránkování, správně jde o s. 399).
 - 12) KALNÝ, Adolf, Popravčí kniha pánů z Rožmberka, Třeboň 1993, s. 64.
 - 13) UbHF s. 258-259, č. 209, totéž RYNEŠOVÁ, Blažena, Listář a listinář Oldřicha z Rožmberka, svazek 1 (1418 -1437), Praha 1929, s. 54, č. 75, a KOLEKTIV, Soupis česky psaných listin a listů do roku 1526 (dále SČPLL), díl 1, originály listin, svazek 1/1, Praha 1974, s. 135, č. 510.
 - 14) AČ 3, s. 496, č. 232, totéž SČPLL 1/1, s. 137, č. 519, a Archiv pražské metropolitní kapituly II, katalog listin a listů z let 1420-1561, ed. ERŠIL, Jaroslav - PRAŽÁK, Jiří, Praha 1986, s. 19,č.23.
 - 15) LC 9, ed. EMLER, Josef, Praha 1889, s. 117-118.
 - 16) Pozdní svědectví Jana Koňaty z března 1454 (postup Vlhav) a z června téhož roku (postup Doubíčka) viz RT 2, ed. EMLER, Josef, Praha 1872, s. 243 a 255. Od dob A. Sedláčka literatura předpokládá, že Doubíčko koupil 18. ledna 1444 Beneš ze Lhoty od Jana z Dubu (RT 2, s. 199), ovšem jelikož Jan tehdy již nežil a statek držel samotný Mikuláš, zpráva se musí týkat jiného Dubu.
 - 17) Urkundenbuch der Stadt Krummau in Böhmen, ed. SCHMIDT, Valentin - PICHA, Alois, díl 2, Praha 1910, s. 17, č. 60.
 - 18) RT 2, s. 249, totéž AČ 37, s. 1147, pozn. 7.
 - 19) AČ 37, s. 1144-1148, č. 22.
 - 20) Tamtéž, s. 1148, pozn. 9.
 - 21) PELIKÁN, Josef, Rožmberské dluhopisy z let 1457 -1481, Praha 1943, s. 157-158, č. 433.
 - 22) SČPLL 2/1, Praha 1975, s. 560, č. 2415.
 - 23) Státní ústřední archiv Praha (dále SÚA) - Desky dvorské 21, pag. 3 81.
 - 24) O Janově prodeji Doubíčka se dochovalo pozdní svědectví jeho vnuků. Srovnej SÚA - Desky zemské větší (dále DZV) 7, fol. B 14v-15, zápis z roku 1545.
 - 25) Petrův náhrobní kámen i s opisem textu uvádí MAREŠ, František - SEDLÁČEK, Jan, Soupis památek historických a uměleckých v politickém okresu prachatickém, Praha 1913, s. 150-151 včetně vyobrazení (v německém vydání téže knihy z roku 1914 na s. 143 a 145).
 - 26) Státní okresní archiv (dále SOKA) České Budějovice - Archiv města (dále AM) České Budějovice, rukopis D 100, Pamětní kniha Jana Petříka z Benešova (1556), fol. 42b.
 - 27) SOKA České Budějovice - AM České Budějovice, Chronologická řada, kart. 7, složka "Doubíčko a Branišov" z roku 1548.

28) SOkA České Budějovice - AM České Budějovice, rukopis D 100, Pamětní kniha Jana Petříka z Benešova (1556), fol. 43a, kde je pozoruhodným způsobem zaznamenán průběh jednání: „Item když se v čtvrtek na den svaté Anny sešli do domu Tayttsstetarova, kdež hospodou byli, jměli páni Kořenští při sobě drahný počet okolních lidí stavu rytířského jakožto pana Ctibora Dráčovského, pana Voldřicha Pouzara, některé pány Malovce etc. I bylo skrze pana Dráčovského oznámeno, že by sobě páni Kořenští ty lidi v Branišově zůstaviti chtěli, než toliko duvor s rybníky prodati. Žádali jsme, aby nám cenu jmenovali, i podali nám na zajtří ráno této cedule: Podle mezi vámi pány Budějovští a námi Jiříkem a Kryštofem i na místě jiných bratří let nemajících Kořenskými z Terešova zůstane duvor Doubíčko s poplužím, lukami, lesy, rybníky, jakž to sami držíme, ceníme iij M kop g. českých. Item toto sobě vymíňujem rybník Koutný abychme sobě tento podzim slovíc ryby pobrali. Item vobilí všecko se všemi slámami a seny abychom sobě z téhož dvoru pobrali.

Vidělo se panu purkmistrovi a pánuom, že jest ten statek přeceněn, dána jim odpověď tato: Když od pánuov Kořenských jest cena oznámena statku Dubíčka s jeho příslušenstvím, totiž iij M kop g. českých, pan purkmistr a páni moji u sebe to uvážili, aby pánuom Kořenským statku jich nelehčili, nebrž raději by jim prodati mohli, a protož vědí-li páni Kořenští toho kupce, který by jim za ten statek iij M kop g. českých dal, že jim toho přejí, neb na tom nejsú, aby jej sami v tom ujíti jměli. Pan Dráčovský pověděl: Milí páni Budějovští, však víte, kdo prodává, ten cení, a kdo kupuje, ten trží, a mluvíc lidé smlouvají, ale poněvadž vy pánuom Kořenským přejete, aby jinému kupci prodali ten statek, to při tom stuoj. Tak jsme nic nesmluvili a ten se trh rozešel z příčiny, že páni sobě rozvažovali, že žádné vody živé není a že by nesnáze bývaly s pány Kunáši vo vodu, a však proto by se mohli smluviti, dali by jim za to tak podle rejstříku ii M kop g. míšeňských, neb by sobě mohli čistý rybník pod Haklovými Dvory přidělati i ještě iii M kop míšeňských daliby". K neuskutečněnému prodeji blíže rovněž KOPL, Karl, Notizen, c. d., s. 214-216.

29) SOkA České Budějovice - AM České Budějovice, Chronologická řada, sign. 1515/14. Identifikace rybníků není ve všech případech jednoznačná. Štičí rybník existuje pod tímž názvem dodnes, stejně tak rybník Návesní, i když jeho pojmenování v pramenech kolísá (1543 Nawesni, 1551 Klein Hoff Weyer oder Fensterweyer, 1683 Nawesny oder Fenster Waiger, 1779 Nawesny, 1827 Nawežneg). Rybník Koutný neboli Koutník byl v letech 1579 až 1580 spojen s Novým Haklovodvorským rybníkem a tvoří jeho západní část, nevelký rybník Čertový nebo Čertův ležel pod Malým Branišovským rybníkem a zanikl ve druhé polovině 19. století.

30) SOkA České Budějovice - AM České Budějovice, dosud nezařazená složka s opisy starších smluv, označená "Wasserleitungs und Gränzangelegenheiten 1489 -1534. Copiae ad Memorabilia."; SOkA České Budějovice - AM České Budějovice, rukopis D 100, Pamětní kniha Jana Petříka z Benešova (1556), fol. 163a-b.

31) SOkA České Budějovice - AM České Budějovice, rukopis D 100, Pamětní kniha Jana Petříka z Benešova (1556), fol. 52b-53b, totéž viz SÚA - DZV 47, fol. D 12-13.

32) SOkA České Budějovice - AM České Budějovice, Chronologická řada, kart. 7, složka "Doubíčko a Branišov" z roku 1548, a dále SOkA České Budějovice - AM České Budějovice, listiny, sign. IV/12.

33) SOkA České Budějovice - AM České Budějovice, rukopis D 100, Pamětní kniha Jana Petříka z Benešova (1556), fol. 54a-b.

34) SOkA České Budějovice - AM České Budějovice, Chronologická řada, kart. 7, složka "Doubíčko a Branišov" z roku 1548.

35) SOkA České Budějovice - AM České Budějovice, Urbář panství města Českých Budějovic (1683), rukopis D 128, pomocná sign. XIa7, pag. 249-250. V německém originálu zápis zní: "Der Edlsitz ist in den so genandten Strechteuch Nawesny oder Fenster Waiger gestanden, wie davon heutiges Tages die Rudera annoch zu fünden sein ...".

36) Tamtéž, pag. 130. V německém originálu: „Der zu disen Gütl Daubiczkho gehörig Edlsicz ist in Fenster Weiger gestanden, welches heurtiges Tags aus denen alda befundlich grundt Mauer zuerkhennen ist“.

37) SOKA České Budějovice - AM České Budějovice, Urbář panství města Českých Budějovic (nedat., po roce 1700), rukopis D 157, pomocná sign. VIb26, fol. 185a-b a fol. 91b, dále Urbář panství města Českých Budějovic (nedat., 18. století), pomocná sign. VIb25, fol. 84a-b a fol. 41b, a konečně Urbář panství města Českých Budějovic (1784), pomocná sign. VIb27, fol. 92a-b a fol. 43b.

38) SOKA České Budějovice - Sbírka map a plánů, tubus 47 T, mapa č. 210.

39) SÚA - Indikační skica obce Branišov, Budějovicko 276.

40) Katastrální území obce Branišov, 900 metrů severně od severního okraje návsi v Branišově, 100 metrů jihozápadně od jižního okraje návsi v Haklových Dvorech. Na Základní mapě ČR prochází lokalitou sekční čára mezi listy 32-22-01 a 32-22-02, tvrziště je situováno 20-30 mm od jižního okraje těchto mapových listů.

41) SOKA České Budějovice - AM České Budějovice, rukopis D 100, Pamětní kniha Jana Petříka z Benešova (1556), fol. 42b.

Jiří Úlovec

Archivní správa Ministerstva vnitra

Milady Horákové 133

Praha 6

Daniel Kovář

Státní okresní archiv České Budějovice

Rudolfovská 40

370 21 České Budějovice